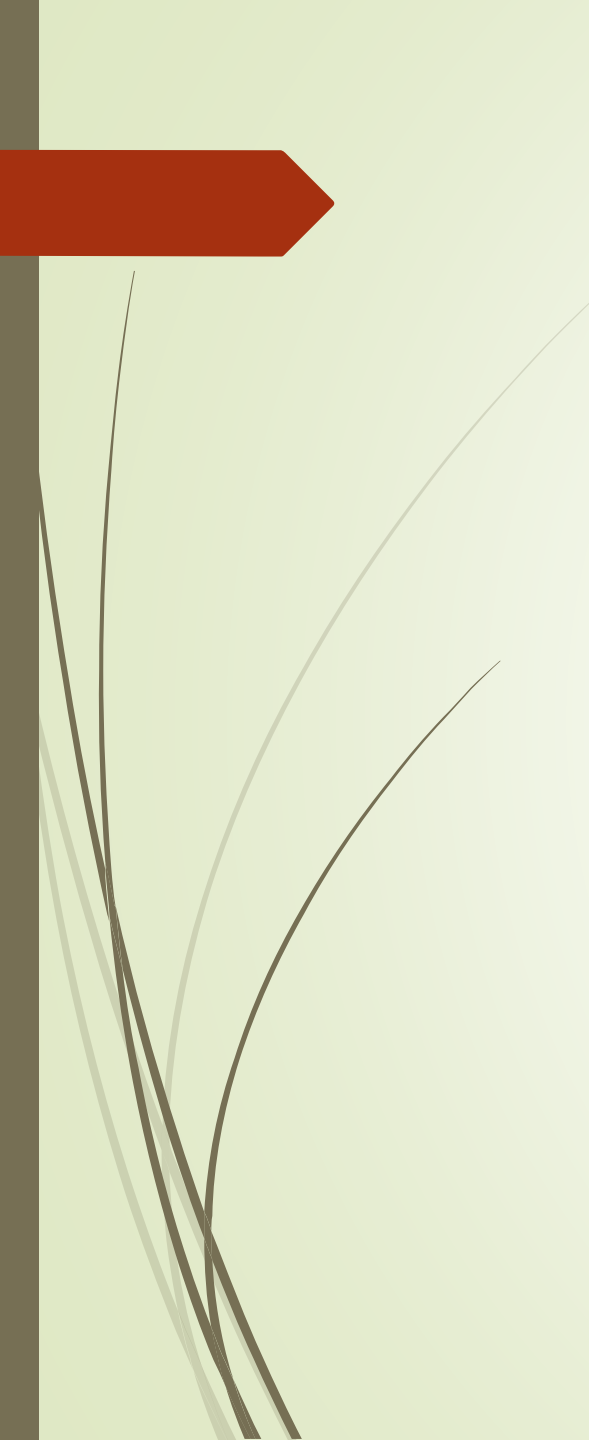

DE POST VAN DE MILITAIREN TIJDENS DE
MOBILISATIES 1938/1939

PORTVRIJ OF NIET ????????

door JACQUES STES

POWER POINT : Hubert DE BELDER

PLAN

- 1. De kleine mobilisatie van 1938
(van 27 september tot 4 oktober 1938)**
- 2. De mobilisaties in 1939**
 - A. Mobilisatie in mei 1939 :
Op versterkte vredesvoet (P.P.R.)**
 - B. De grote mobilisatie
(van 25 augustus 1939 tot 10 mei 1940)**

1. De kleine mobilisatie van 1938 (van 27 september tot 4 oktober 1938)

- *Omwille van de Tsjecho-Slovaakse crisis van midden september 1938, werd het Belgisch leger op versterkte vredesvoet (P.P.R. of Pied de Paix Renforcé) gebracht.*
- *Het was een halve mobilisatie. Na de conferentie van München op 29 en 30 september werd een tijdelijke ontspanning geregistreerd en op 3 en 4 oktober 1938 vervoegden de Belgische eenheden hun garnizoenen en werden de weder opgeroepen gedemobiliseerd.*
- *Er bestond nog geen portvrijdom noch van, noch naar de militairen.*

QUINCAILLERIE

H. Debusschere-Vanhoutte

SERRURIER - POËLIER - GAZIER

Chaussée de Vlisseghem, 127

TÉLÉPHONE 102

COQ-sur-MER

Compte Chèque 77755

Même maison: PLACE DU MARCHÉ, 6

*Souvenir
de la mobilisation
Septembre 1938*

Monsieur Géry Debusschère.

Rappelé 33. I Peloton. 2 Bataillon. 2 Compagnie

V.T...T.C.F.

~~Luxembourg. a Rivage.~~

Retour Coq (Ourthe.)
A Faire Suivre. S.V;P *W/mer*

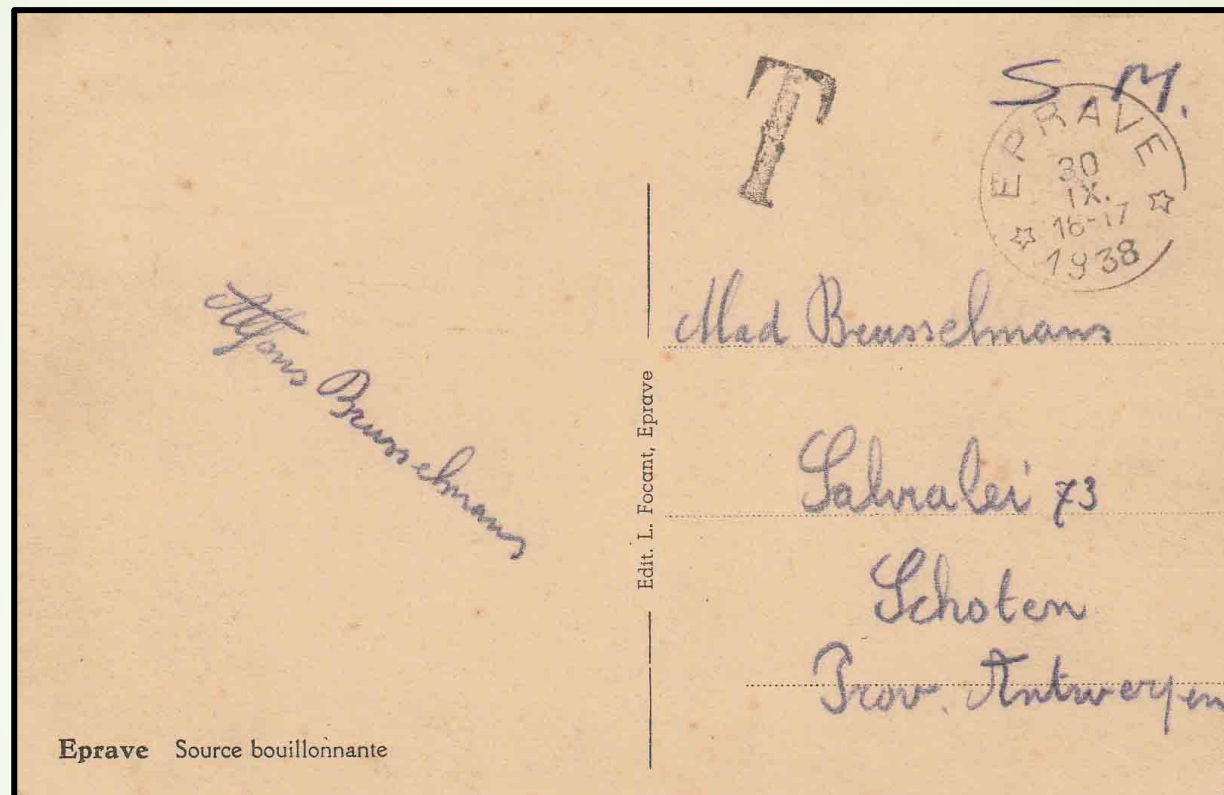
- **Gefrankeerde brief van Den Haan op 30 september 1938 naar een weder opgeroepen militair in Rivage (Prov. Luik). Terug naar Den Haan op 3 oktober 1938.**

- Gefrankeerde brief verstuurd op 30 september 1938 van Brussel Zuid naar een weder opgeroepen soldaat van de Transmissietroepen. Op de versozijde : datumstempel van Vilvoorde 4 oktober 1938.

- Postwaardestuk verstuurd door René REDIG op 29 september 1938 van Waterloo naar familie in Antwerpen.

- Geïllustreerde zichtkaart verstuurd door een weder opgeroepen soldaat 'S.M.' van Eprave op 30 september naar familie in Antwerpen. Niet gefrankeerd...dus getaxeerd.

2. DE MOBILISATIES IN 1939

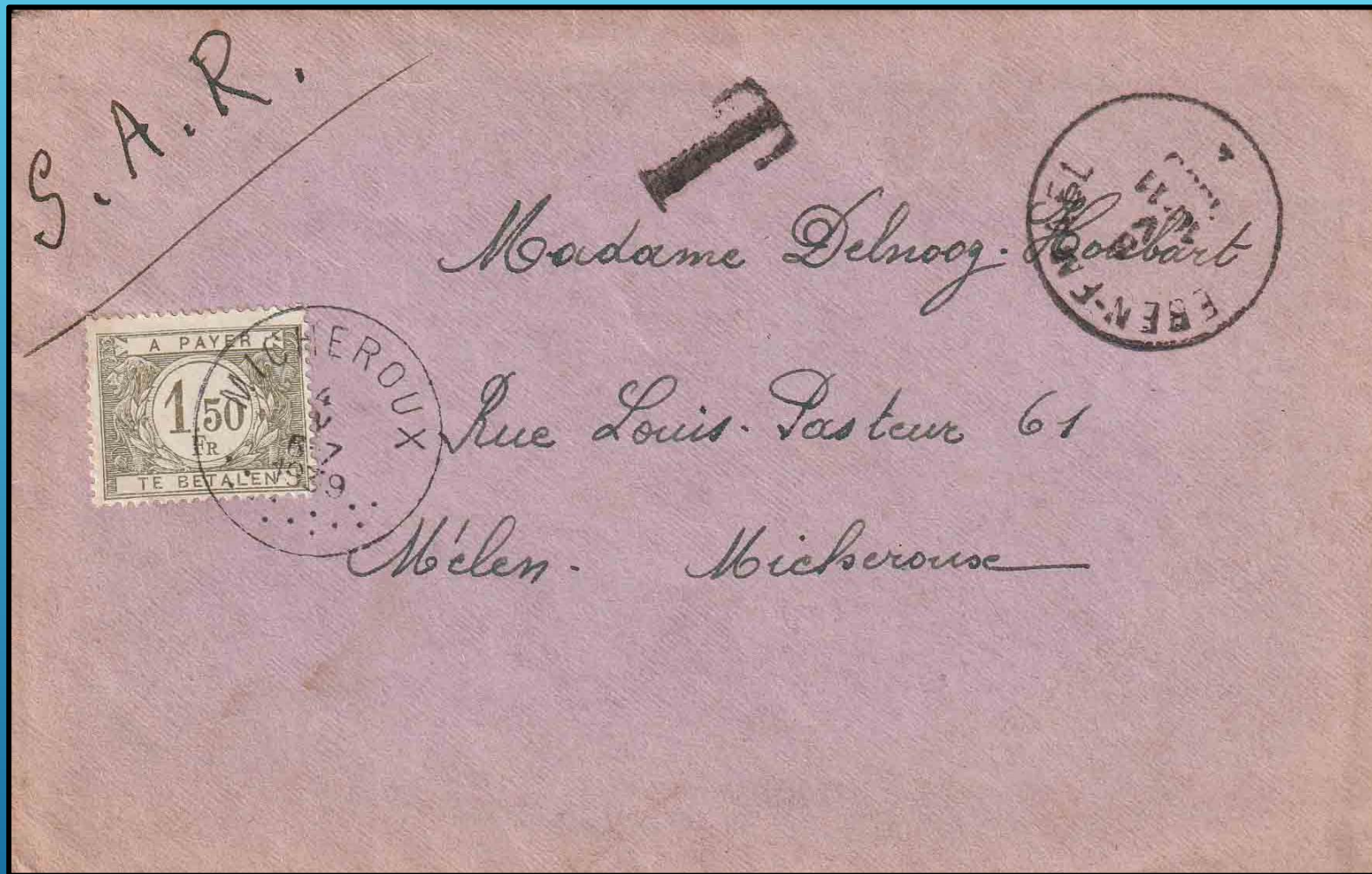
A. Mobilisatie in mei 1939 : op versterkte vredesvoet (P.P.R.)

In mei 1939 werden dienstplichtigen uitzonderlijk weder opgeroepen “Par mesure de sûreté (uit veiligheidsmaatregelen).”

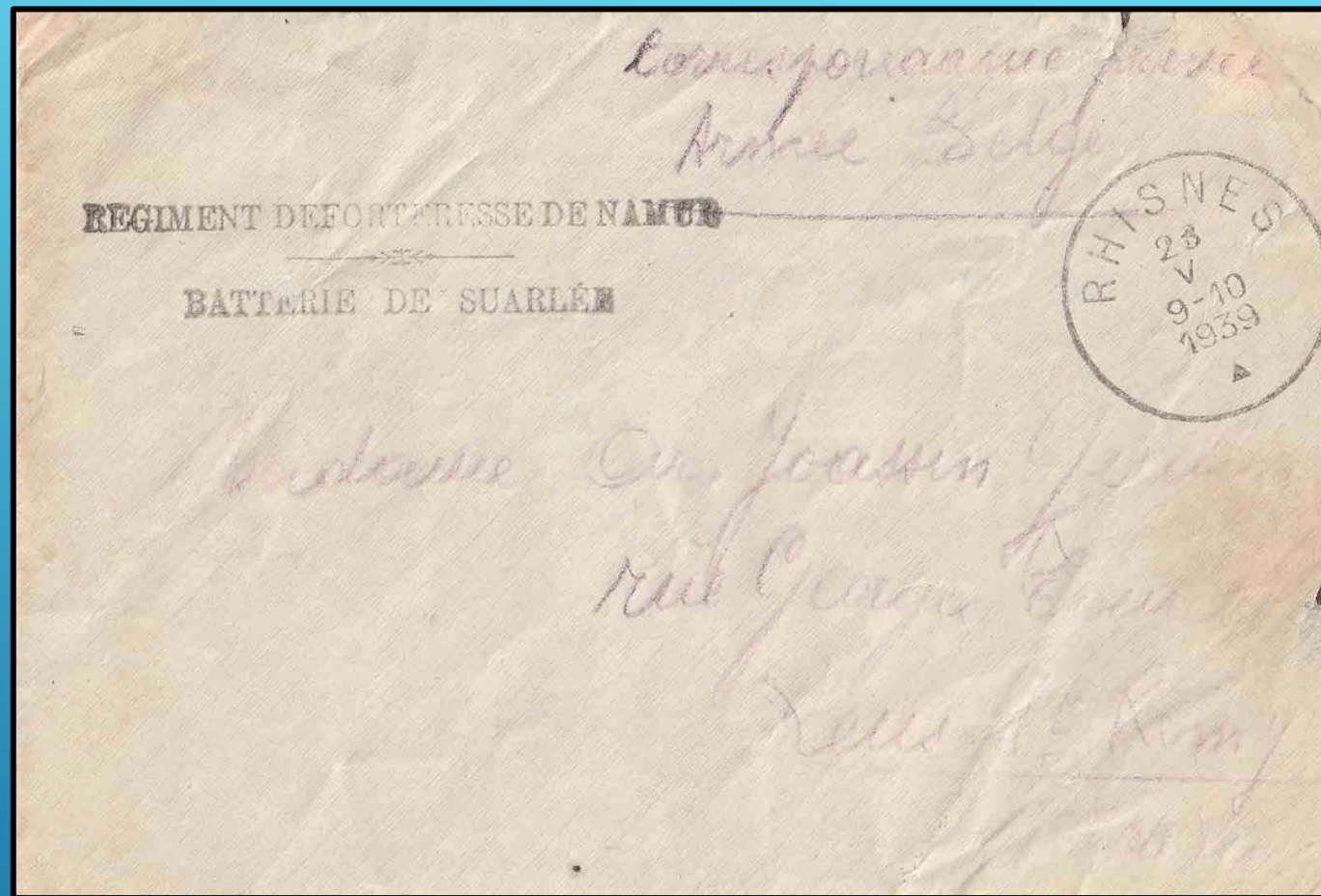
Dienstorder n° 19 van 10 mei 1939 van de Belgische post : Tijdelijk portvrijdom voor de zendingen door de militairen maar niet voor de zendingen van burgers naar militairen.

Militaire dienststempel + handgeschreven “**Privé briefwisseling – Belgisch leger**”.

N. B. : Voor de geïllustreerde postkaarten : portvrijdom indien geschreven briefwisseling van ten minste 5 woorden.

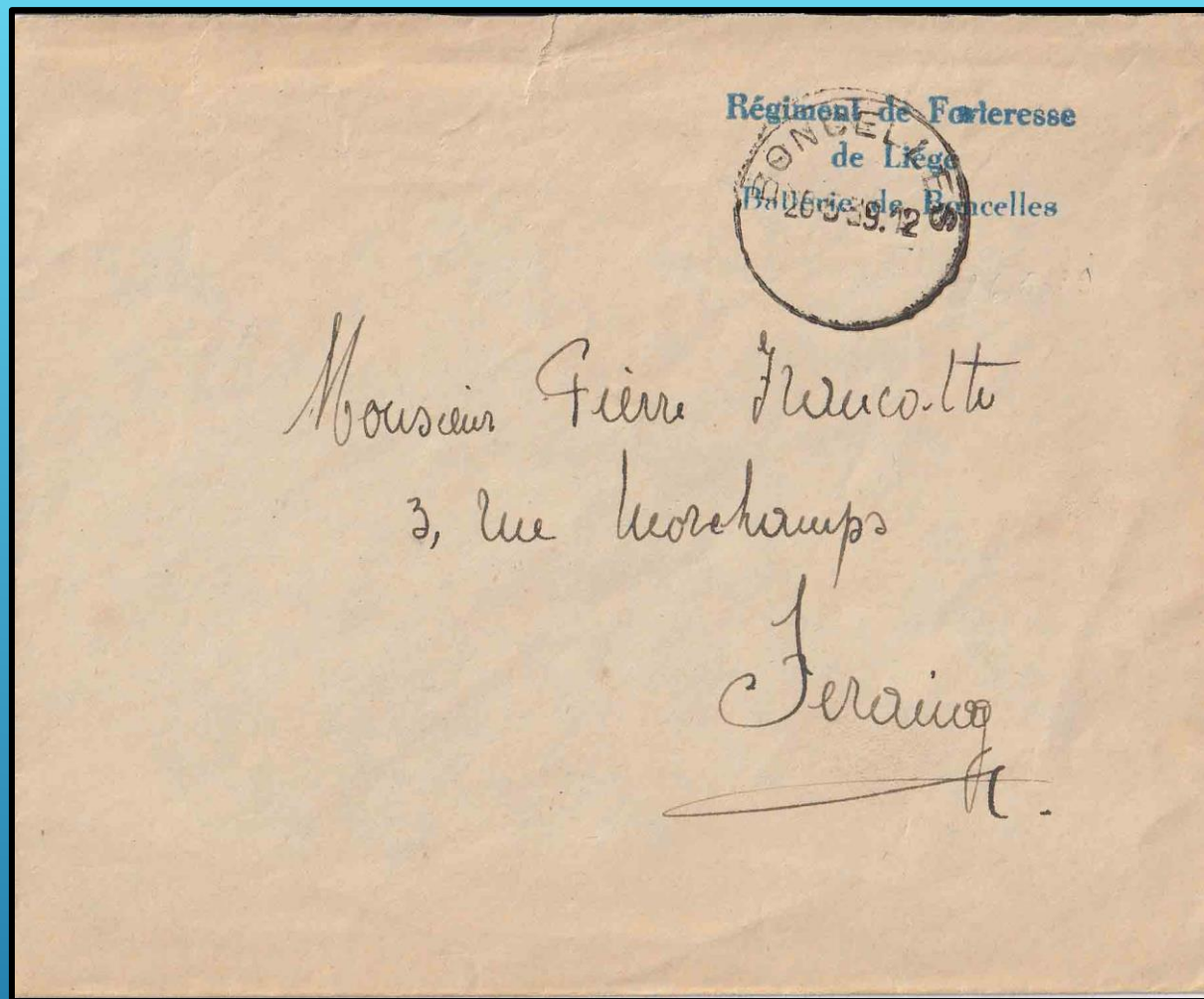
Brief van een opgeroepen militair in het fort van Eben-Emael verstuurd op **3 mei 1939** naar Mélen Micheroux (Prov. LUIK). Slechts portvrijdom vanaf **10 mei 1939** dus getaxeerd.

Brief van een opgeroepen militair, verstuurd in portvrijdom van Rhisnes (prov. NAMEN) naar Lens St. Remy (prov. LUIK) op 23 mei 1939.

Eenheidsstempel “**Régiment de Forteresse de Namur – Batterie de Suarlée**”

Handgeschreven :”**Correspondance privée – Amée Belge**”.

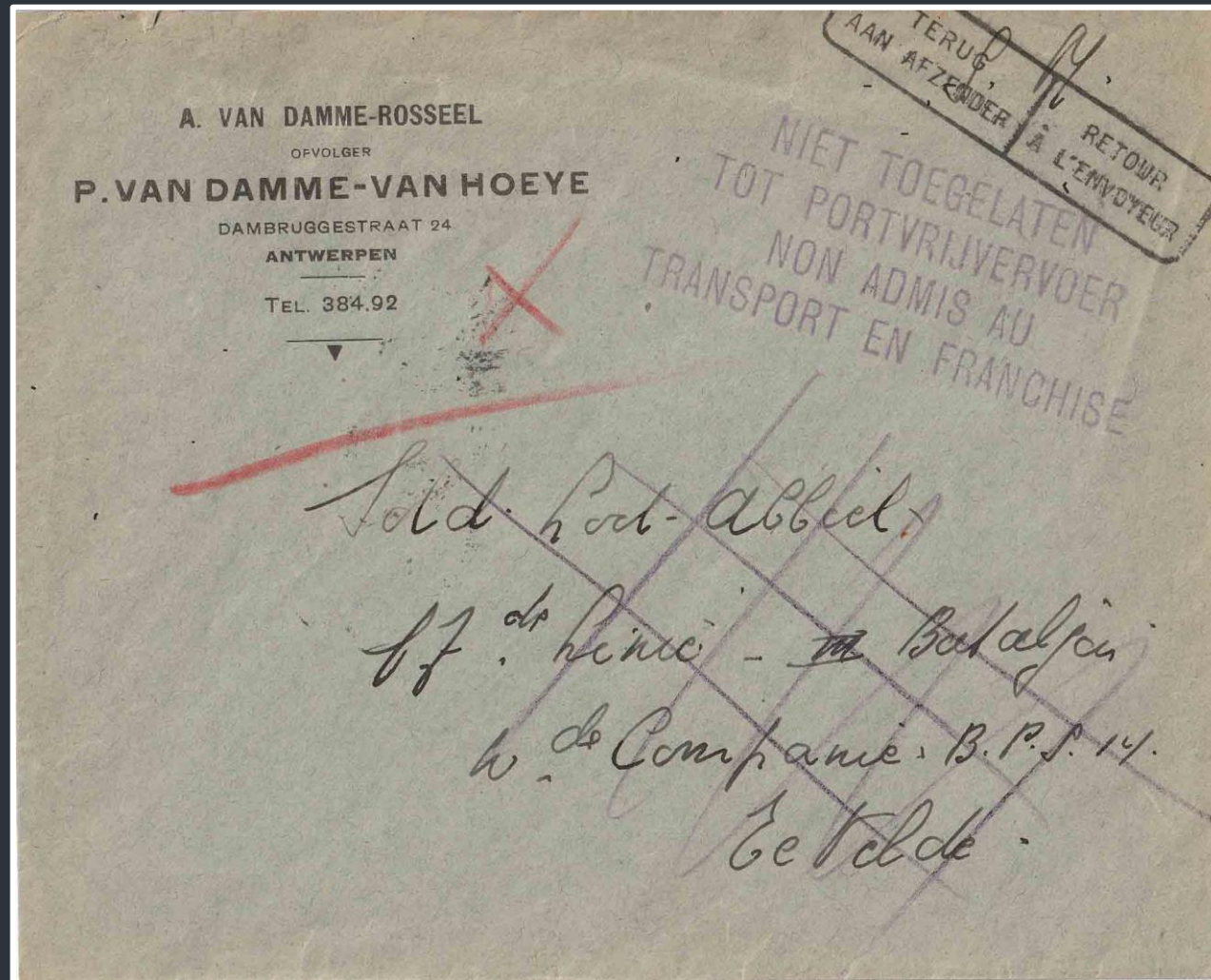

Brief van een weder opgeroepen soldaat verstuurd in portvrijdom op 26 mei 1939 van Bonnelles (Prov. LUIK) naar Seraing.

Militaire dienststempel “**Régiment de Forteresse de Liège – Batterie de Bonnelles**”

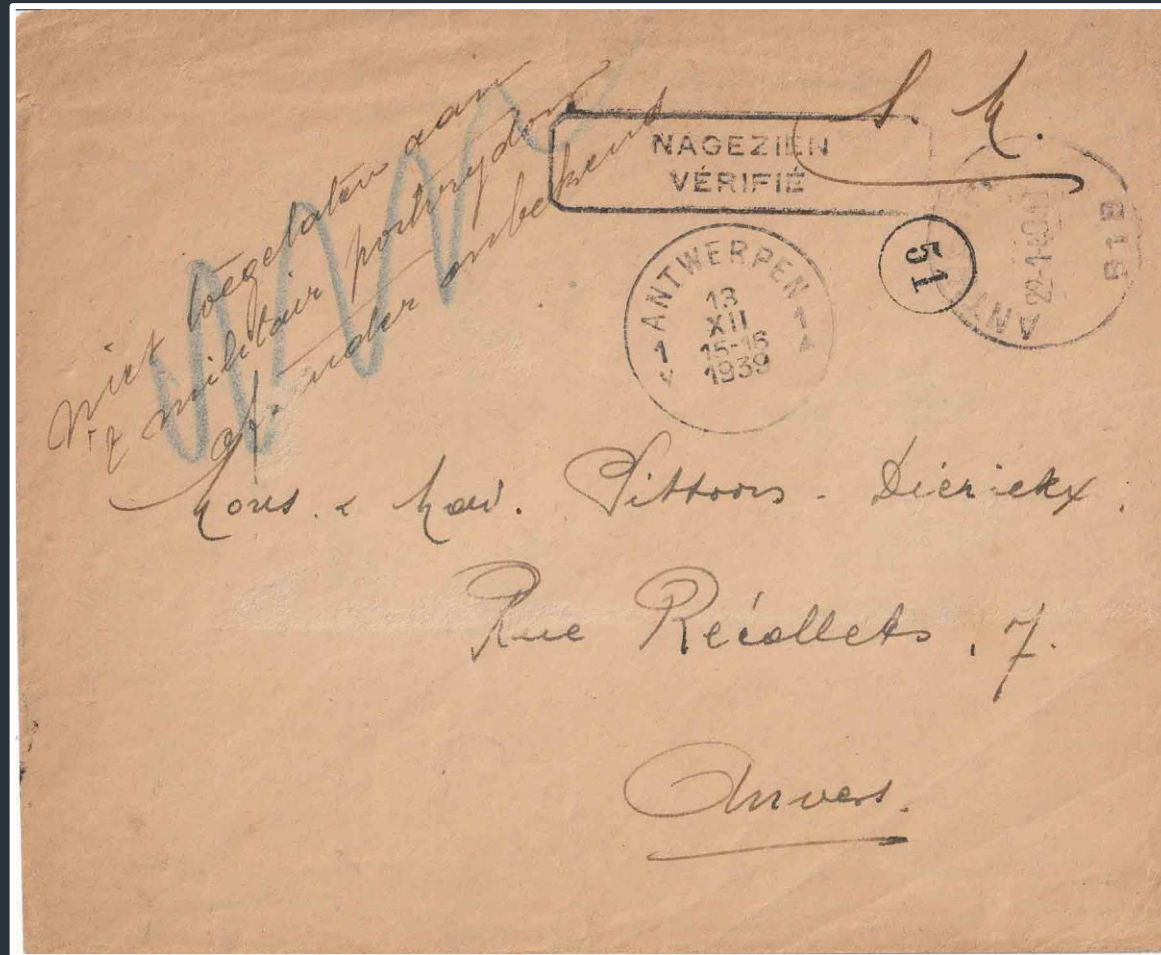
Uiterste tot nu toe gekende data : 3 mei 1939 en 26 mei 1939
Vermoedelijke duur van deze kleine mobilisatie : ongeveer 1 maand

“NIET TOEGELATEN TOT PORTVRIJ VERVOER”

- Brief verstuurd “S.M.” door een handelszaak in Antwerpen naar een soldaat te velde.
- Afzender is een handelszaak : dus GEEN portvrijdom. Terug in Antwerpen op 3 maart 1940 (stempel op keerzijde).

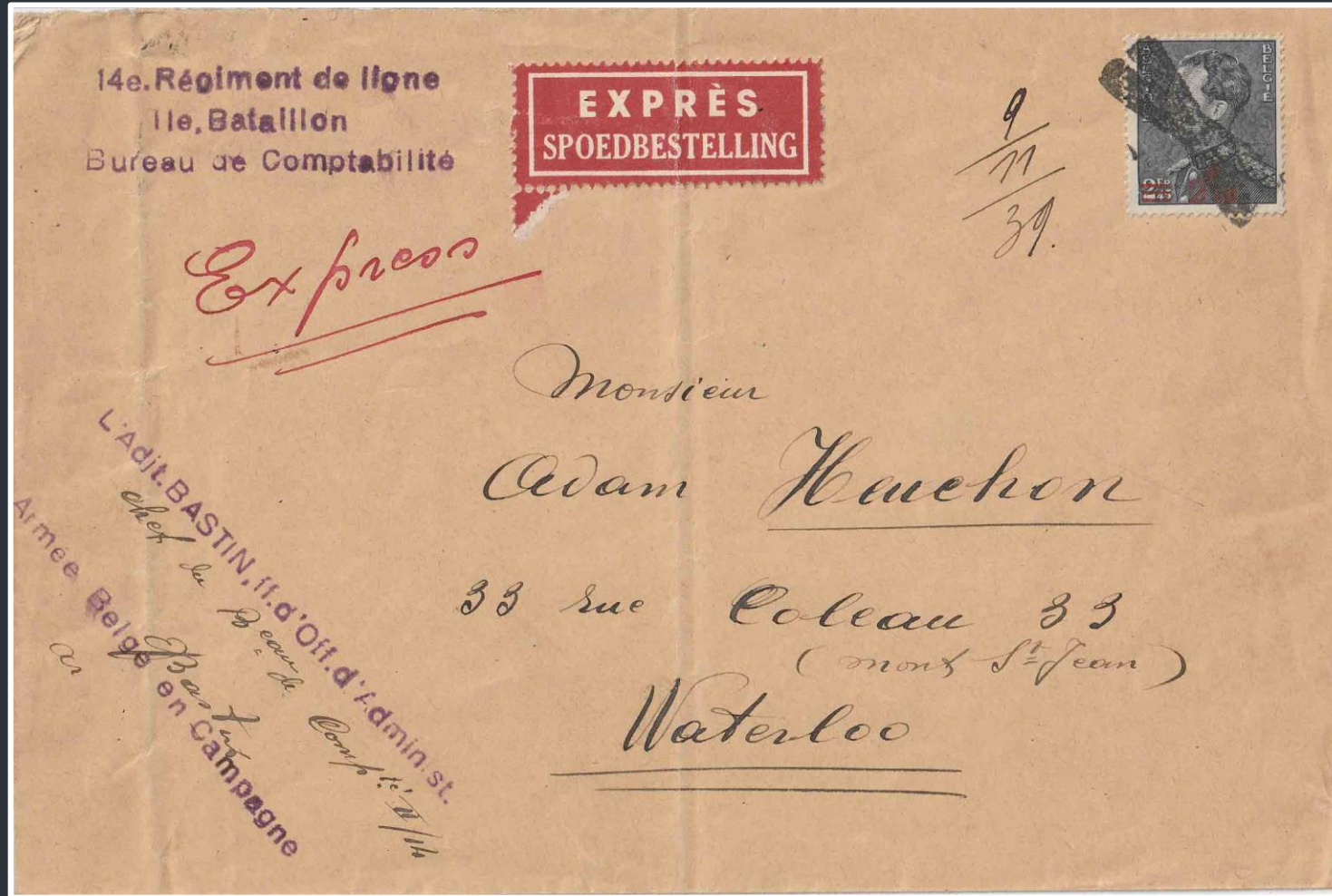
Afzender onbekend : GEEN militair portvrijdom

- Brief verstuurd op 13 december 1939 van Antwerpen naar Antwerpen.
- Handgeschreven “Niet toegelaten aan ‘t militair portvrijdom – afzender onbekend”.
- Nadien nagezien (stempel : “Nagezien - Vérifié”) en dan toch verstuurd. Aankomst in Antwerpen op 22 januari 1940.

► **DUS NA 40 DAGEN !!!**

SPOEDBESTELLING : moest betaald worden

- Brief van militair in spoedbestelling naar Waterloo op 9 september 1939.
- Bestemming is geen familielid dus NIET portvrij. Expres recht moest ook betaald worden.
- Sint Andrieskruis voor de geheimhouding van de verzendingsplaats. Datum manueel (9/11/39) zoals voorzien door het reglement.

**AANTEKENRECHT : moest betaald worden
(behalve indien ambtshalve RP)**

- Brief aangetekend verstuurd door een militair bij SPB N° 36 (in Brugge) op 13 december 1939 naar Hoeke (Damme). Aantekenrecht 1,75 Fr werd betaald.

Stempel van Waarschoot in Oost Vlaanderen op 36 Km van Brugge, dus geen schending van geheim !

ONPERSOONLIJK GEADRESSEERD
GEEN portvrijdom

► Brief verstuurd op 28 maart 1940 naar een kader van een financiële instelling in Brussel.

Ontwaarding door militaire poststempel van SPB N° 35.

POSTE RESTANTE
GEEN portvrijdom, moest betaald worden

- Brief verstuurd door een militair “poste restante” naar Brussel.
- Recht (30 c.) betaald bij aankomst te Elsene op 22 december 1939.

NAAMKAARTJES

GEEN portvrijdom, moest betaald worden

- Van SPB N° 9 (Citadel Luik) naar Maissin (Prov. Luik)
- Strafport betaald op 2 januari 1940

NAAMKAARTJES

GEEN portvrijdom, moest betaald worden

En campagne 10 mai 1940.

Mon Amour.

La triste chose s'est produite malgré tout. C'est
à n'y pas croire ! On a sonné l'alerte vers 3 1/2 heures
en pleine nuit nous nous sommes équipés pendant que
les batteries anti-aériennes, tombaient à tout vol,
sur des avions passant haut.

Maintenant tout s'est calmé, du moins de
notre côté et, nous être lavé ni avoir mangé nous
continuons méthodiquement à emballer les affaires.

Mon jeune chéri, ma permission de Samedi
est devenue sine die, et j'espère pourtant à être
quelques temps dans seulement.

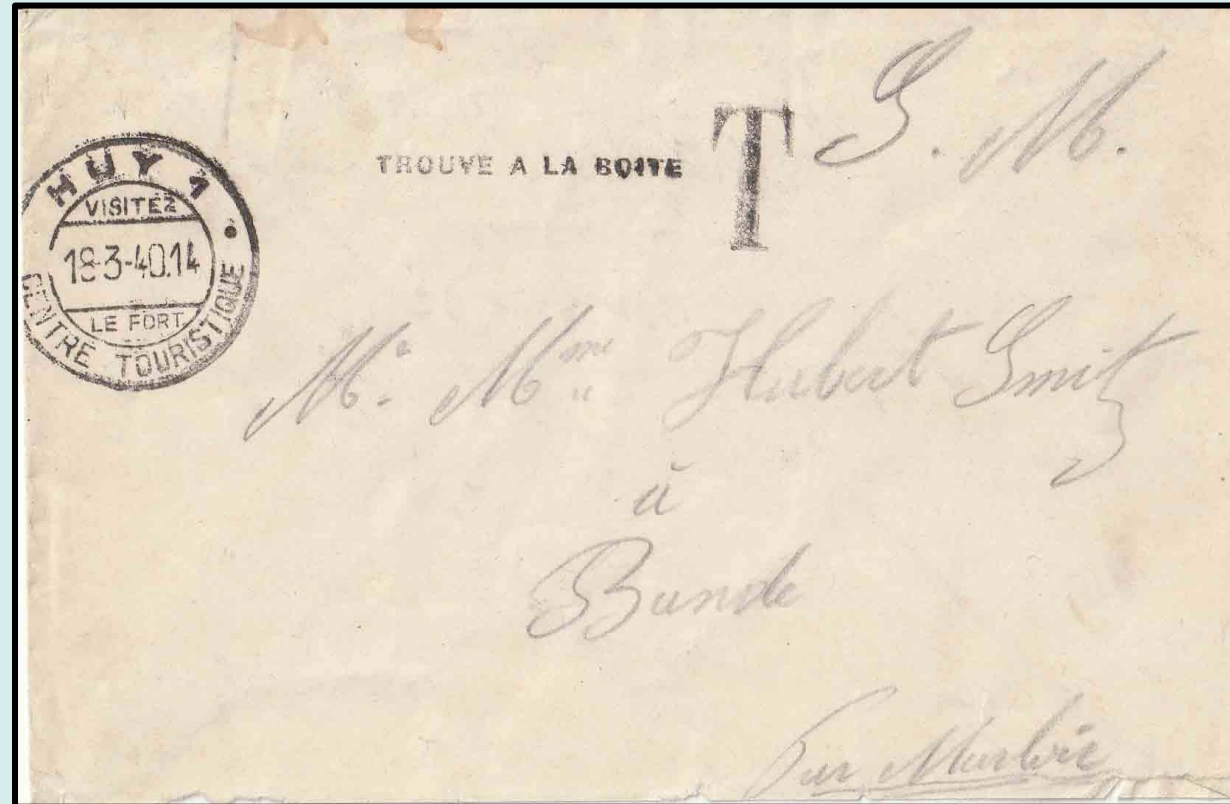
Il faut rester calme et avoir du courage
tu auras heureusement encore beaucoup de travail
avec ces événements. Essaie de me donner le plus
rapidement des nouvelles de toi même et de Willy
et Fernande qui seront je pense partis à la mer.

C'est un triste anniversaire pour toi mon
petit, mais mes pensées doivent te rejoindre pour le
moment et te dire tout ce que je ressens.

A bientôt je l'espère malgré tout *Walter*

- Brief geschreven op 10 mei 1940 in enveloppe gemaakt met gerecupereerd papier verstuurd vanuit SPB N° 9 (7e Jagers te voet te Ekeren).
- Onterecht getaxeerd op 10 mei 1940

Brieven en postkaarten verstuurd door militairen in de **burgerpostbus** gevonden moesten getaxeerd worden aan het dubbel van het gewone port.
De briefwisseling moest doorgestuurd worden maar **ZONDER POSTSTEMPEL** voor de geheimhouding van de plaats van de eenheid.

- Brief van SPB N° 32 (Fumal) naar Bande (Prov. Luxemburg). Poststempel van Hoei op 18 maart 1940. Fumal op een tiental KM van Hoei. “T” en “Trouvé à la boîte”.

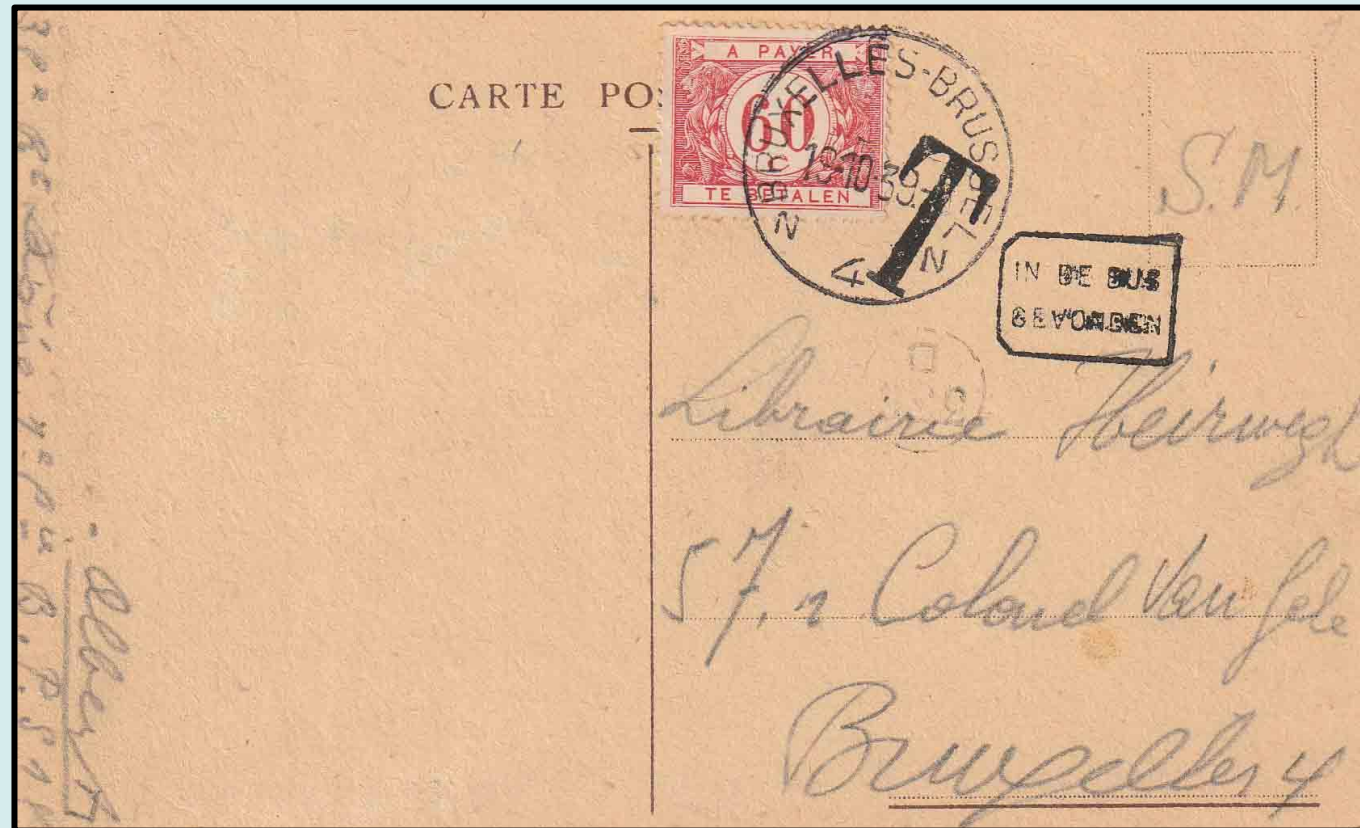
Brieven en postkaarten verstuurd door militairen in de **burgerpostbus** gevonden moesten getaxeerd worden aan het dubbel van het gewone port.
De briefwisseling moest doorgestuurd worden maar **ZONDER POSTSTEMPEL** voor de geheimhouding van de plaats van de eenheid.

Brief van een militair (4^e Hulptroupenregiment) naar Wervik getaxeerd op 4 maart 1940.

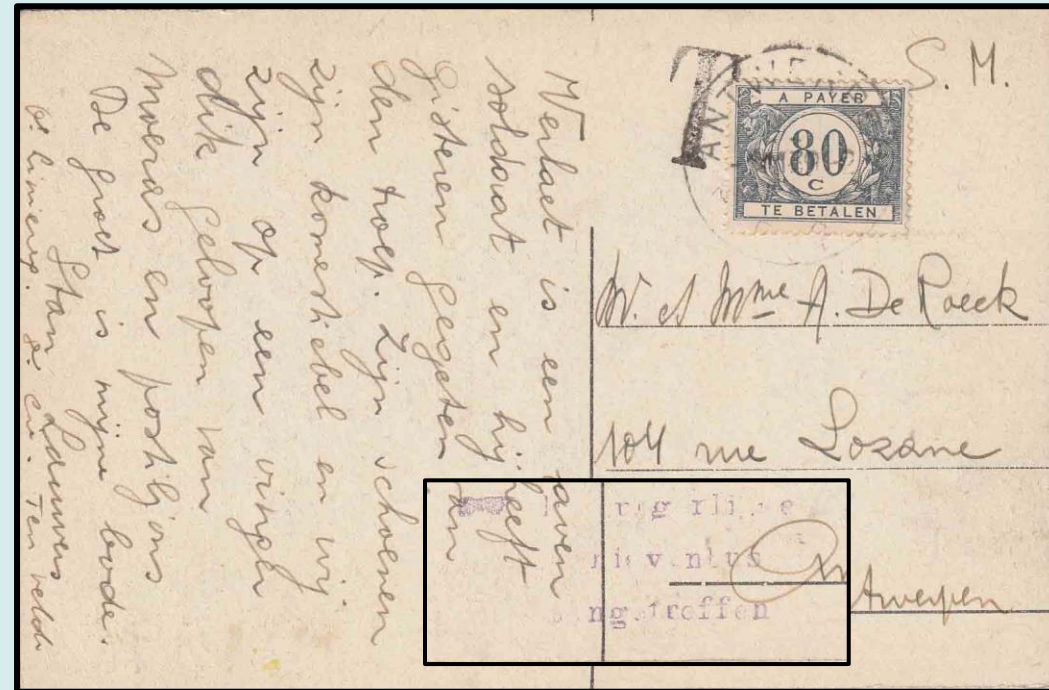
“T 1,50” en “in bus gevonden”.

Brieven en postkaarten verstuurd door militairen in de **burgerpostbus** gevonden moesten getaxeerd worden aan het dubbel van het gewone port.
De briefwisseling moest doorgestuurd worden maar **ZONDER POSTSTEMPEL** voor de geheimhouding van de plaats van de eenheid.

Geïllustreerde postkaart “**In de bus gevonden**” dus getaxeerd “**T**” aan 60 c. betaald in Brussel op 19 oktober 1939. Alleen de naam en het militair adres van de soldaat : moest dus normaal aan 10 c. x 2 = 20 c. getaxeerd zijn en niet 60 c.

Brieven en postkaarten verstuurd door militairen in de **burgerpostbus** gevonden moesten getaxeerd worden aan het dubbel van het gewone port.
De briefwisseling moest doorgestuurd worden maar **ZONDER POSTSTEMPEL** voor de geheimhouding van de plaats van de eenheid.

Humoristische postkaart verstuurd door een soldaat te velde naar Antwerpen. Een klein weinig leesbaar stempeltje verklaart het strafport van 80 C. voor een postkaart welke in orde leek voor portvrijdom

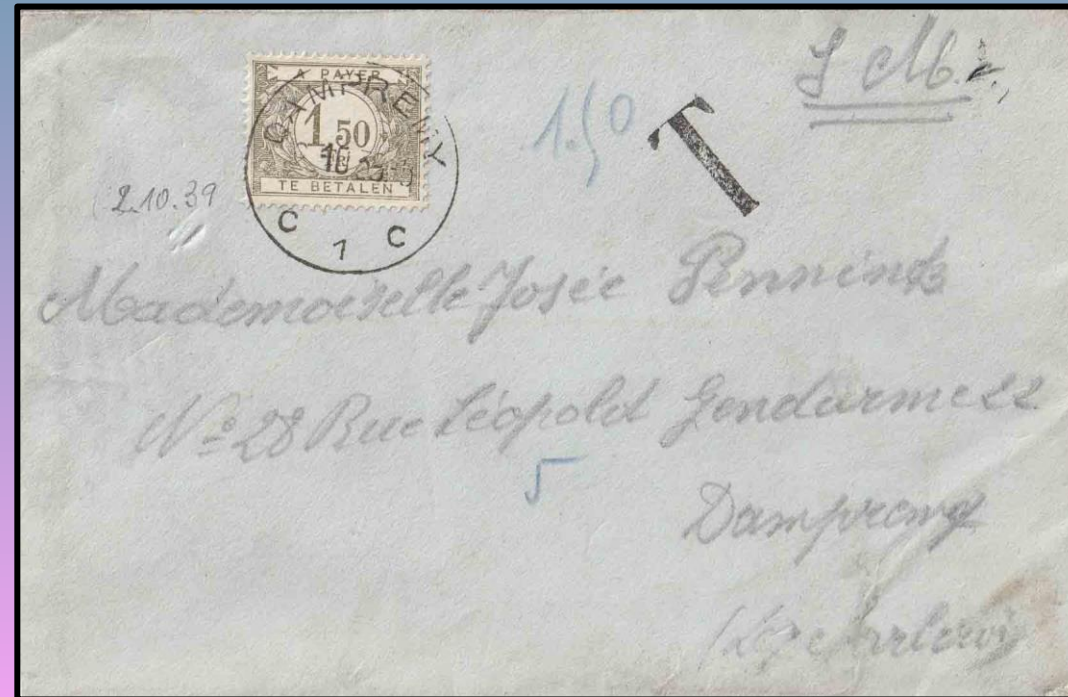
“In burgerlijke brievenbus aangetroffen” (op 3 lijnen)

Geen militair afzenderadres : Geen militair portvrijdom

- Brief verstuurd door persoon met gewoon burgeradres te Vielsalm op 28 oktober 1939 naar Brussel ; getaxeerd "T" 1,50 Fr betaald in Brussel op 30 oktober 1939.

Geen militair afzenderadres : Geen militair portvrijdom

- Brief zonder afzenderadres verstuurd naar Dampremy "T 1,50 Fr" ; strafport betaald in Dampremy op 2 oktober 1939.

Geïllustreerde postkaarten : slechts portvrij indien er een briefwisseling van **minstens 5 woorden** op voorkomt.

- Geïllustreerde humoristische postkaart met **alleen de naam** van de afzender : niet portvrij, dus getaxeerd "T 0,20" aan $10 \text{ c.} \times 2 = 20 \text{ c.}$ betaald te Gembloux op 17 april 1941

Geheimhouding van de locatie van de eenheid

- Briefwisseling van militairen in de burgerpostbus gevonden (wat niet toegelaten was indien men van het portvrijdom wenste te genieten), moest gewoon doorgezonden worden zonder datumstempel.

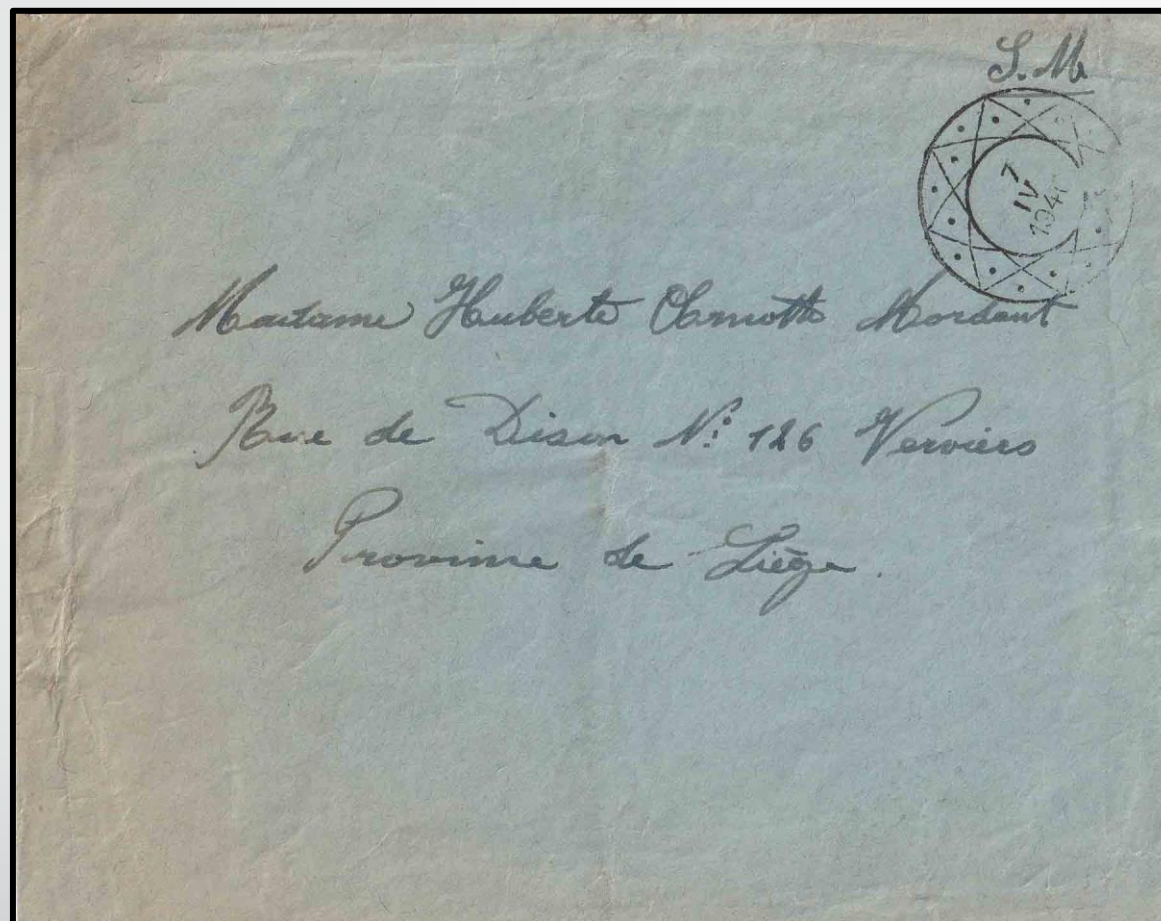
Indien de briefwisseling gefrankeerd was moesten de zegels ontwaard worden door een rolstempel, diamantstempel of het Sint Andries kruis.

Geheimhouding van de locatie van de eenheid

- Postwaardestuk geschreven op 2 november 1939 en verstuurd door een militair bij SPB N° 13 naar Châtelet.
- **Correcte ontwaarding met rolstempel**

Geheimhouding van de locatie van de eenheid

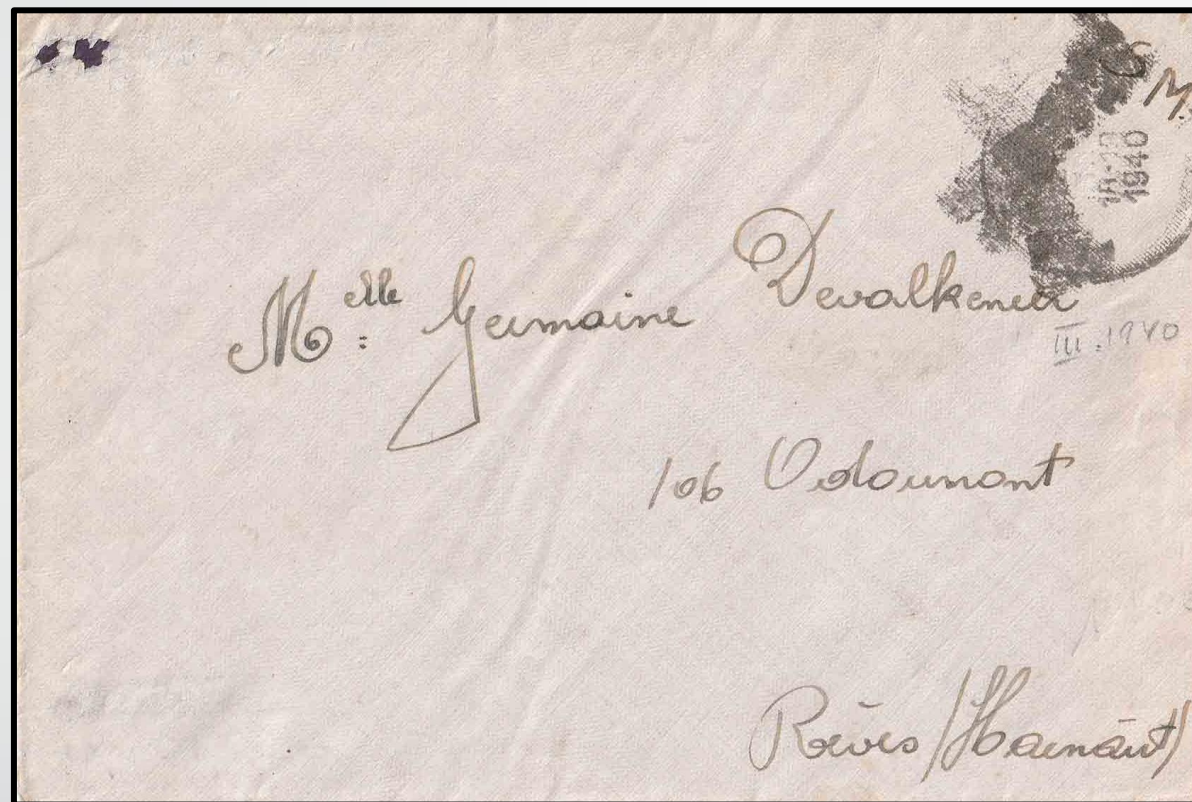
- Brief van soldaat bij SPB N° 5 (Diest) naar Verviers.
- Correcte ontwaarding met diamantstempel op 7 april 1940 voor de geheimhouding

Geheimhouding van de locatie van de eenheid

- Postwaardestuk van militair bij SPB N° 13 (Namen) naar Châtelet (Prov. Henegauwen). De post klopt per vergissing stempel maar annuleert de naam van de plaats door 2 rolstempels voor de geheimhouding.
- **De naam Rhisnes (Prov. Namen) is met loupe nog leesbaar !!!**

Geheimhouding van de locatie van de eenheid

- Brief verstuurd in maart 1940 door een militair bij SPB N° 20 naar Rèves (Prov. Henegouwen). Plaats van de poststempel geannuleerd door Sint Andries kruis voor geheimhouding.

BUITENLAND

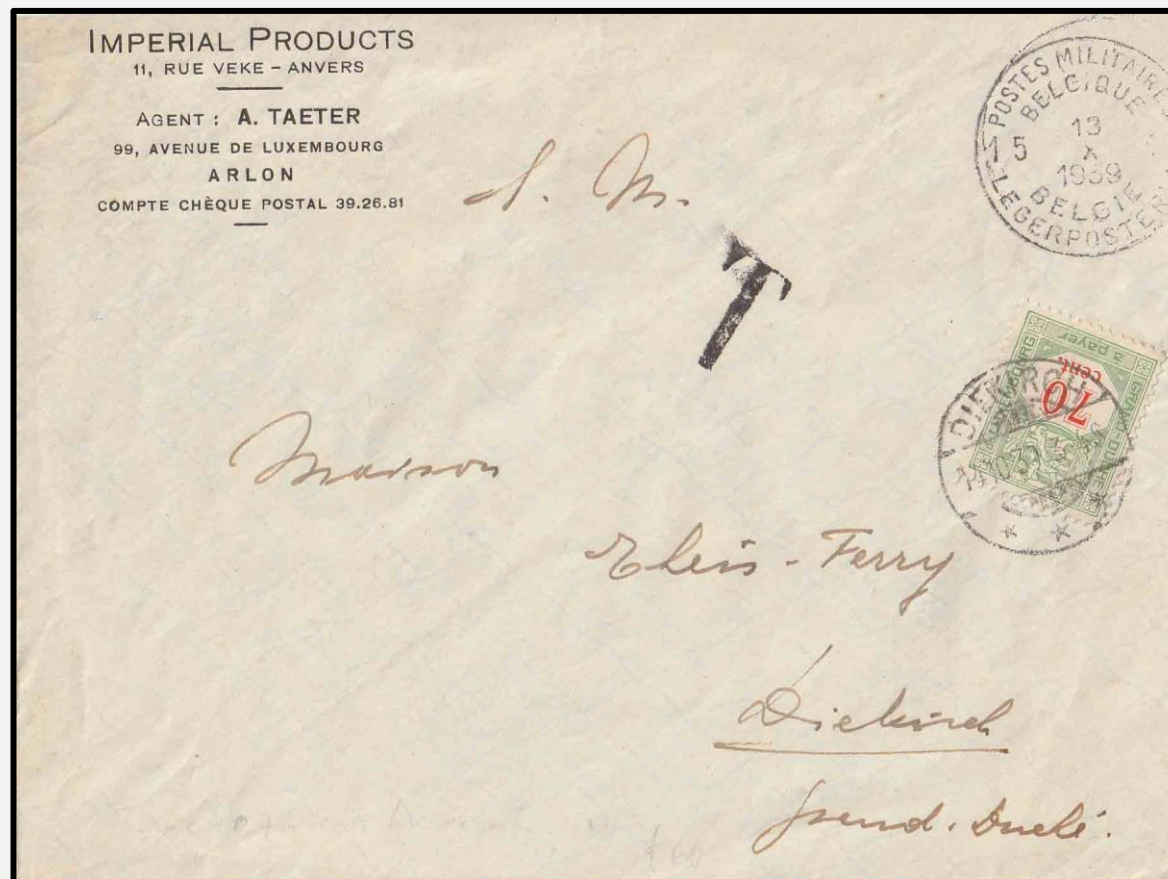
Geen portvrijdom

- Brief van militair bij SPB N° 13 (Namen) naar Valenciennes (Fr.) op 15 januari 1940. Annulering door militaire poststempel N° 13. Geen portvrijdom dus gefrankeerd. Gecensureerd in Frankrijk.

BUITENLAND

Geen portvrijdom

- Niet gefrankeerde reclamebrief van SPB N° 15 (Ninove) op 13 oktober 1939 naar Diekirch (Gr. H. Luxemburg). Militaire poststempel. Getaxeerd volgens het binnenlands tarief van het land van herkomst (enkel het ontbrekend port).

DE POST VAN DE MILITAIREN TIJDENS DE
BEDANKT VOOR UW AANDACHT

PORTVRIJ OF NIET ????????